

Брюксел, 2 юни 2023 г.
(OR. en)

9935/23

Междуетноститутуционално досие:
2022/0347(COD)

ENV 621
ENER 325
IND 281
TRANS 223
ENT 118
SAN 345
AGRI 297
CODEC 1019

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ док. Ком.:	14217/23 + ADD 1
Относно:	Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа (преработен текст) – Ориентационен дебат

С оглед на ориентационния дебат на заседанието на Съвета (Околна среда) на 20 юни 2023 г. приложено се изпращат на делегациите информационна бележка и въпроси, подготвени от председателството за структуриране на обсъжданията.

Комитетът на постоянните представители се приканва да вземе под внимание информационната бележка и въпросите, изложени в приложението, и да ги предаде на Съвета за посочения по-горе ориентационен дебат.

Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа (преработен текст)

- Ориентационен дебат -

Чистият въздух е от основно значение за човешкото здраве и поддържането на жизнеспособна околна среда. През последните десетилетия в ЕС бе постигнато значително подобрене на качеството на въздуха, но около 300 000 случая на преждевременна смърт годишно и много болести все още се приписват на замърсяването на въздуха, което продължава да е на първо място сред свързаните с околната среда причини за преждевременна смърт в ЕС.

Настоящите директиви за качеството на атмосферния въздух¹ са част от рамка на политиката за чистота на въздуха, която включва и друго законодателство, с което се определят стандарти за емисиите от основните източници на замърсяване на въздуха и се урежда намаляването на националните емисии. Замърсяването на въздуха зависи и от други политики, които оказват влияние върху транспорта, промишлеността, енергетиката, селското стопанство и други отрасли.

По време на проверка за пригодност, публикувана от Европейската комисия през 2019 г., беше направено заключението, че директивите за качеството на въздуха донякъде са ефективни, що се касае до подобряването на качеството на въздуха и постигането на стандартите за качеството на въздуха, но че към настоящия момент не всички техни цели са реализирани.

В съответствие с поетия от Комисията ангажимент в нейното съобщение относно Европейския зелен пакт², който тя потвърди и в съобщението си „План за действие на ЕС: към нулево замърсяване на въздуха, водата и почвата“³, предложеното преразглеждане на действащите директиви за качеството на въздуха обединява двете директиви в една и се стреми да приведе стандартите на ЕС за качеството на въздуха в по-тясно съответствие с препоръките на СЗО, да подобри законодателната уредба и да засили мониторинга, моделирането и планове за качеството на въздуха.

¹ Директива 2004/107/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2004 г. относно съдържанието на арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух и Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа.

² 15051/19 + ADD 1.

³ 8753/21 + ADD 1-3.

Състояние на работата в Съвета

На 26 октомври 2022 г. Комисията прие предложението си за директива относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа (преработен текст)⁴. На 18 ноември 2022 г. Комисията представи на работна група „Околна среда“ своето предложение и придружаващата го оценка на въздействието. Впоследствие предложението беше представено на Съвета (Околна среда) на заседанието му от 20 декември 2022 г.

Работна група „Околна среда“ започна работата си през януари и разгледа предложението на пет заседания по време на шведското председателство. Работна група „Околна среда“ обсъди по-подробно членове 1—11 и председателството представи първия компромисен текст, обхващащ тези членове.

Проведените до момента обсъждания в работна група „Околна среда“ бяха положителни и конструктивни и позволиха да бъдат изяснени много точки от предложението. Като цяло много делегации са положително настроени към предложението, но някои имат опасения за разходите, свързани с по-амбициозни стандарти за качеството на въздуха и управлението, и за други аспекти на предложението, включително връзките му с други законодателни актове, които оказват влияние върху качеството на въздуха, и разпоредбите относно достъпа до правосъдие, обезщетенията и санкциите.

Теми за обсъждане

За да предостави насоки за по-нататъшната работа на техническо равнище, председателството приканва Съвета (Околна среда) да продължи да работи по следните теми на заседанието си на 20 юни 2023 г.

⁴ 14217/22 + ADD 1-8.

Общо равнище на амбиция за справяне със замърсяването на въздуха

Актуализираните и по-строги стандарти за качеството на въздуха представляват основна част от предложението. Въз основа на научни изследвания и нови знания относно последиците за здравето от замърсяването на въздуха СЗО актуализира насоките си за качеството на въздуха през 2021 г. След като направи оценка на различни пакети от политики, Комисията предложи набор от стандарти за качеството на въздуха, включително пределно допустими стойности за 11 вещества и целева стойност за озона, които да бъдат постигнати до 2030 г. Предложените пределно допустими стойности са определени на нива, които представляват „по-тясно привеждане в съответствие“ с насоките на СЗО. Датата 2030 г. е определена с цел да се осигури достатъчно време за изпълнение и координация със свързаните политики, като например пакета „Подготвени за цел 55“. Предлага се извършването на преглед на всеки пет години, за да се направи оценка дали стандартите, определени в предложената директива, продължават да са целесъобразни, или е необходимо да се преразгледат, за да се гарантират привеждането в съответствие с насоките на СЗО и трайният напредък към нетоксична околна среда през 2050 г.

Освен предложените пределно допустими стойности Комисията разгледа и два други варианта: по-малко ограничителни пределно допустими стойности, водещи до „частично привеждане в съответствие“, или по-строги стойности, водещи до „пълно привеждане в съответствие“ с насоките на СЗО. Оценката на въздействието на Комисията показва, че и трите варианта биха имали значителни ползи за здравето и околната среда, които превишават разходите, макар и в различна степен. Независимо от това обсъжданията в работна група „Околна среда“ показват, че някои делегации считат административните и други разходи, свързани с постигането на предложените пределно допустими стойности, за твърде обременяващи поради икономически ограничения.

Важни фактори за постигане на предложените стандарти за качеството на въздуха

В допълнение към определянето на нови стандарти за качеството на въздуха, с предложението се актуализират и доразвиват няколко други части от рамката на политиката за качеството на въздуха, като така усилията за повишаване на качеството на атмосферния въздух и за постигане на стандартите за качеството на въздуха ще станат по-ефективни. Това включва например разпоредби относно планове за качеството на въздуха, предотвратяването на нарушения на стандартите за качеството на въздуха или съкращаване на времетраенето на нарушенията до минимум, начина и местата за извършване на оценка и мониторинг на качеството на въздуха, сътрудничеството между държавите членки по отношение на трансграничното замърсяване, използването на моделирането на качеството на въздуха и обществената информация за качеството на въздуха.

Работна група „Околна среда“ обсъди подробно тези разпоредби, като същевременно се спря на въпроси като необходимостта от хармонизиране между държавите членки в интерес на съпоставимостта, административните разходи, свързани с по-амбициозния мониторинг и оценка, трансграничните аспекти на замърсяването на въздуха, новите разпоредби относно достъпа до правосъдие и обезщетение и по-строгите разпоредби относно санкциите.

Както беше посочено по-горе, състоянието на замърсеност на въздуха зависи и от други политики, които оказват влияние върху ключови дейности и сектори. Особен интерес представляват редица предложения, по които понастоящем се водят преговори, включително относно стандартите за емисии Евро 7 за пътни превозни средства, стандартите за CO₂ за тежкотоварните превозни средства и преразглеждането на Директивата относно емисиите от промишлеността. Делегациите посочиха, че е важно тези и други законодателни актове, които засягат качеството на въздуха, да определят амбициозни цели, съгласувани със стандартите за качеството на въздуха, които ще бъдат установени чрез настоящото преразглеждане на директивите за качеството на въздуха.

Въпроси към министрите

За да се дадат насоки за по-нататъшната работа по това досие, министрите се приканват да обменят мнения въз основа на следните въпроси:

1. Смятате ли, че амбицията във връзка с предложените стандарти за качеството на въздуха и влизането им в сила от 2030 г. е целесъобразна за справяне със замърсяването на атмосферния въздух?
2. Кой според вас са най-важните фактори за постигането на стандартите за качеството на въздуха и на дългосрочната цел за нулево замърсяване? Разгледани ли са те по подходящ начин в предложената директива?